

Створення, охорона, захист і комерціалізація об'єктів права інтелектуальної власності:
матеріали VIII Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю,
присвяченої Міжнародному дню інтелектуальної власності.
(м. Київ, 25 квітня 2025 р.): ел. збірник. Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2025

УДК 378

ІНТЕЛЕКТУАЛЬНА СКЛАДОВА РИНКУ ОСВІТНІХ ПОСЛУГ

М.В.Клімов

аспірант кафедри маркетингу Національного технічного університету

«Харківський політехнічний інститут» (м. Харків)

ORCID: 0009-0007-4464-9863

Н.П.Ткачова

к.е.н., доцент, доцент кафедри маркетингу Національного технічного

університету «Харківський політехнічний інститут» (м. Харків)

ORCID: 0000-0001-6618-0380

***Анотація:** У доповіді аналізується інтелектуальна складова ринку освітніх послуг, яка відіграє ключову роль у формуванні конкурентоспроможності навчальних закладів та освітніх програм. Розглядаються основні компоненти інтелектуальної складової, такі як інноваційні методи навчання, використання інформаційних технологій, а також інтеграція досліджень і практики.*

***Ключові слова:** інтелектуальна складова, освітні послуги*

INTELLECTUAL COMPONENT OF THE EDUCATIONAL SERVICES MARKET

M. Klimov

Postgraduate student of the Department of Business Economics of the National

Technical University "Kharkiv Polytechnic Institute" (Kharkiv)

ORCID: 0009-0007-4464-9863

N. Tkachova

Associate Professor of the Department of Business Economics, National Technical

University "Kharkiv Polytechnic Institute" (Kharkiv)

ORCID: 0000-0001-6618-0380

Створення, охорона, захист і комерціалізація об'єктів права інтелектуальної власності:

матеріали VIII Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю,
присвяченої Міжнародному дню інтелектуальної власності.

(м. Київ, 25 квітня 2025 р.): ел. збірник. Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2025

Abstract: *The report analyzes the intellectual component of the market of educational services, which plays a key role in the formation of the competitiveness of educational institutions and educational programs. The main components of the intellectual component, such as innovative teaching methods, the use of information technologies, as well as the integration of research and practice, are considered.*

Keywords: *intellectual component, educational services*

Сучасний ринок освітніх послуг є важливою складовою глобальної економіки знань, яка формується під впливом інноваційних процесів, цифрових технологій та зростаючих вимог до якості освіти [1-18]. Успіх країни в умовах інтелектуальної конкуренції значною мірою визначається рівнем розвитку її освітньої системи та здатністю продукувати конкурентоспроможні знання. Відповідно, інтелектуальна складова ринку освітніх послуг є ключовим фактором, що впливає на якість освіти, її доступність, ефективність та відповідність сучасним викликам [1, 5, 8].

Важливим аспектом є розвиток цифрової освіти, що передбачає використання штучного інтелекту, адаптивного навчання та інтерактивних платформ для підвищення ефективності освітніх процесів [2, 9]. Крім того, стрімка глобалізація ринку освіти сприяє поширенню міжнародних стандартів навчання та мобільності студентів, що вимагає інтеграції національних освітніх систем у світовий освітній простір. У цьому контексті дослідження інтелектуальної складової ринку освітніх послуг набуває особливої актуальності [3, 11, 15].

Метою доповіді є аналіз сучасних тенденцій розвитку інтелектуальної складової ринку освітніх послуг, визначення її впливу на якість освіти та формування рекомендацій щодо удосконалення освітніх систем у сучасних умовах.

Створення, охорона, захист і комерціалізація об'єктів права інтелектуальної власності:

матеріали VIII Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю,
присвяченої Міжнародному дню інтелектуальної власності.

(м. Київ, 25 квітня 2025 р.): ел. збірник. Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2025

Сучасний ринок освітніх послуг є важливим сегментом економіки знань, що безпосередньо впливає на соціально-економічний розвиток суспільства [4, 12, 16]. Інтелектуальна складова цього ринку визначає якість та ефективність освітніх послуг, що надаються, а також рівень підготовки фахівців для різних галузей економіки.

1. *Інтелектуальний капітал як основа освітніх послуг.* Інтелектуальний капітал включає знання, навички, компетенції та творчий потенціал викладачів, студентів та дослідників. Він є ключовим фактором у формуванні конкурентоспроможності освітніх установ та економіки в цілому. До основних складових інтелектуального капіталу належать:

- людський капітал (освітній рівень, кваліфікація, досвід фахівців);
- структурний капітал (освітні програми, методики, навчальні матеріали);
- соціальний капітал (мережа контактів, співпраця між освітніми та науковими установами).

2. *Вплив інновацій на ринок освітніх послуг* Розвиток технологій та цифровізація освітнього процесу сприяють підвищенню рівня інтелектуальної складової ринку освітніх послуг. До ключових тенденцій належать:

- використання штучного інтелекту у навчанні;
- розвиток дистанційної освіти та онлайн-курсів;
- впровадження адаптивного навчання та персоналізованих освітніх траєкторій.

3. *Виклики та перспективи розвитку* Основними викликами для інтелектуальної складової ринку освітніх послуг є:

- нерівномірний доступ до якісної освіти;
- необхідність постійного оновлення знань та навичок;
- проблема комерціалізації освіти та зниження її якості через прагнення до прибутку.

Створення, охорона, захист і комерціалізація об'єктів права інтелектуальної власності:

матеріали VIII Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю,
присвяченої Міжнародному дню інтелектуальної власності.

(м. Київ, 25 квітня 2025 р.): ел. збірник. Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2025

Перспективи розвитку пов'язані з активним впровадженням новітніх освітніх технологій, співпрацею між академічною спільнотою та бізнесом, а також створенням умов для підвищення мотивації студентів та викладачів до безперервного навчання.

Інтелектуальна складова ринку освітніх послуг є визначальним чинником його ефективності та конкурентоспроможності. Інноваційний розвиток освітніх технологій, інтеграція науки та практики, а також підтримка безперервного навчання сприятимуть підвищенню рівня освіти та підготовці висококваліфікованих спеціалістів для сучасної економіки.

Отже, інтелектуальна складова ринку освітніх послуг відіграє ключову роль у формуванні конкурентоспроможної освітньої системи, що здатна відповідати викликам сучасного суспільства. Зростання впливу інформаційних технологій, індивідуалізація навчальних програм та інтеграція освіти в глобальний простір вимагають нових підходів до організації освітнього процесу та управління якістю освіти.

Одним із найважливіших напрямів розвитку є впровадження інноваційних технологій навчання, таких як штучний інтелект, великі дані та адаптивні освітні платформи, що сприяють підвищенню ефективності навчального процесу. Крім того, важливим завданням є формування системи безперервної освіти, що дозволяє забезпечити професійний розвиток особистості протягом усього життя.

Значення інтелектуальної складової в освітній сфері зумовлює необхідність державної підтримки та стимулювання інноваційних підходів у навчанні. Співпраця між державними установами, науковими закладами та бізнес-сектором сприятиме створенню освітньої екосистеми, що відповідатиме потребам ринку праці та забезпечить сталий розвиток суспільства.

Таким чином, вдосконалення інтелектуальної складової ринку освітніх послуг є важливою передумовою для формування високоефективної системи

Створення, охорона, захист і комерціалізація об'єктів права інтелектуальної власності:

матеріали VIII Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю,
присвяченої Міжнародному дню інтелектуальної власності.

(м. Київ, 25 квітня 2025 р.): ел. збірник. Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2025

освіти, яка сприятиме розвитку людського капіталу та інноваційного потенціалу країни.

Література

1. Косенко О.П., Долина І.В., Перерва П.Г. Еколого-соціальна оцінка інтелектуально-інноваційних технологій // Вісник Нац. техн. ун-ту "ХПІ" : зб. наук. пр. – Харків : НТУ "ХПІ", 2013. – № 67 (1040). – С. 36-45.
2. Прийдак Т.Б., Яловега Л.В., Лега О.В., Мисник Т.Г., Зоря С.П. Розвиток цифрової компетентності як умова забезпечення конкурентоспроможності майбутніх економістів // *Інформаційні технології і засоби навчання*. № 73 (5), с. 28–47, 2019. doi: <https://doi.org/10.33407/itlt.v73i5.3035>.
3. Кравчук А. В., Перерва П. Г. Ефективність як економічна категорія // Вісник НТУ "ХПІ" (екон. науки). Харків : НТУ "ХПІ", 2018. № 15 (1291). С. 137-143.
4. Kocziszky György, Pererva P.G., Szakaly D., Somosi Veres M. (2012) Technology transfer. Kharkiv-Miskolc: NTU «KhPI». 668 p.
5. Перерва П.Г., Борзенко В.І., Кобелєва Т.О. Інтелектуальна власність: магістерський курс: підручник. Харків: НТУ «ХПІ», 2019. 1002 с.
6. Лега О. В. Податкова звітність: еволюція визначення // *Інноваційна економіка*. 2013. № 3. С. 300–303.
7. Перерва П.Г. Управління інноваційною діяльністю підприємства // Маркетинг: підручник / За ред. О.А.Старостіної. К.: Знання, 2009. С. 461-518.
8. Лега О.В., Яловега Л.В., Прийдак Т.Б. Екологічний податок: особливості обліку і оподаткування у контексті нормативно-правових змін // *Вісник Харківського національного технічного університету сільського господарства імені Петра Василенка*. 2017. Вип. 185. С. 231–242.
9. Перерва П.Г. Управління маркетингом на машинобудівному підприємстві // Навч. посібник для інж.-техн. вузів.- Харків : «Основа», 1993.- 288с
10. Nagy S., Pererva P.G. Compliance principles // *Universum View 9. Economics and management: conference materials*. Vinnytsia: NilanLTD, 2018. P. 89 96.
11. Старостіна А.О. Маркетинг: теорія, світовий досвід, українська практика: підруч. К.: Знання, 2009. 1070 с.
12. ТОВАЖНЯНСЬКИЙ В.Л. Антикризовий механізм сталого розвитку підприємства /ТОВАЖНЯНСЬКИЙ В.Л.-Х.: Віровець А.П. : Апостроф, 2012.-703 с.
13. Compliance program: [tutorial] / P.G.Pererva [et al.]; ed.: P.G.Pererva, G.Kocziszky, M.Veress Somosi. Kharkov ; Miskolc : NTU "KhPI", 2019. 689 p.

Створення, охорона, захист і комерціалізація об'єктів права інтелектуальної власності:

матеріали VIII Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю,
присвяченої Міжнародному дню інтелектуальної власності.

(м. Київ, 25 квітня 2025 р.): ел. збірник. Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2025

14. Pererva P., Nagy S., Maslak M. (2018) Organization of marketing activities on the intrapreneurship // MIND Journal. №5. 10 p.
15. Лега О.В. Облік розрахунків за податками та платежами: систематизація поглядів // *Інфраструктура ринку*. 2021. Вип. 54. С. 259–266. URL: <https://doi.org/10.32843/infrastruct54-41>
16. Плаксієнко В.Я., Яловега Л.В., Лега О.В., Прийдак Т.Б., Мокієнко Т.В., Канцедал Н.А. Управлінський облік: навч. посібник [для студ. вищих навч. закл.] / за ред. В. Я. Плаксієнка. Полтава : ПП «Астроя», 2018. 250 с.
17. Лега О. В. Інтернет-торгівля: облік та оподаткування // *Причорноморські економічні студії*. 2019. Вип. 43. С. 161-166.
18. Прийдак Т.Б., Яловега Л.В., Лега О.В., Мисник Т.Г., Зоря С.П. Розвиток цифрової компетентності як умова забезпечення конкурентоспроможності майбутніх економістів // *Інформаційні технології і засоби навчання*. 2019. Т. 73. Вип. 5. С. 28–44.